

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of
Education

2023, 23(2), 933 – 958. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1213850>

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin EBA Dijital Eğitim Platformu'nun Öğretimde Kullanımına İlişkin Görüşleri*

Social Studies Teachers' Perspectives on the Use of Digital Education Platform (EBA) in Teaching

Murat TARTUK¹, İbrahim TURAN²

Geliş Tarihi (Received): 02.12.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 03.02.2023

Yayın Tarihi (Published): 15.06.2023

Öz: MEB'in dijital eğitim platformunun (EBA) önemi son yıllarda özellikle Covid-19 pandemi döneminde artmıştır. EBA, sürekli gelişen içerik ve uygulamaları ile hem sınıf içi etkinlikler hem de uzaktan eğitime yön vermektedir. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler derslerinde EBA'nın kullanım düzeyini ortaya koymak ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'ya yönelik bakış açılarını ve önerilerini belirlemektir. Durum çalışmasına göre tasarlanan bu nitel araştırmada gerekli veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen 10 sosyal bilgiler öğretmeni ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu derslerinde EBA dijital eğitim platformundan yararlandığını belirtmiştir. Öğretmenler EBA platformunu daha çok ölçme değerlendirme, pekiştirme, tekrar ve dersi monotonluktan çıkarma amacıyla kullanmaktadır. Covid-19 pandemisinden önce EBA'daki içeriklerin yetersiz olduğunu, ancak pandemi döneminde EBA'nın uzaktan eğitim aracı olarak kullanılmasyla içerik eksikliğini hızla giderildiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlere göre EBA'daki sorunların çoğu yetersiz altyapı, bağlantı sorunları ve internet erişim kısıtlamaları gibi teknik nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin sisteme puan toplama amaçlı içerik yüklemesi niteliğindeki içerik, gereksiz içerik yoğunluğu ve arayüzün karışık olması gibi sorunlara neden olmaktadır. EBA'nın geliştirilmesi için öğretmenler genellikle içerik ve kalitenin artırılmasını, soru çeşitliliğinin artırılmasını, bağlantı sorunlarının çözülmesini ve altyapının iyileştirilmesini önermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Dijital eğitim platformu, uzaktan eğitim, EBA, sosyal bilgiler, öğretmen görüşleri

&

Abstract: The significance of the MoNE's digital education platform (EBA) has increased in recent years, especially during the Covid-19 pandemic. EBA directs both in-class activities and distance education with its constantly developing content and applications. The purpose of this study is to reveal the usage level of EBA in social studies classrooms as well as to determine the perspectives and suggestions of social studies teachers towards it. In this qualitative research, the required data was obtained by using a semi-structured interview form developed by the researchers. In-depth interviews were conducted with 10 social studies teachers determined by the purposeful sampling method. The majority of the teachers participating in the research stated that they benefited from the EBA digital education platform in their lessons. Teachers use the EBA platform mostly for measurement and assessment, reinforcement, repetition, and removing the monotony of the lesson. The teachers participating in the research stated that the content in the EBA was insufficient before the Covid-19 pandemic, but they stated that the lack of content was quickly eliminated with the use of EBA as a distance education tool during the pandemic period. According to the teachers, most of the problems in EBA are due to technical reasons such as insufficient infrastructure, connection problems, and internet access restrictions. In addition, teachers' uploading content to the system for the purpose of collecting points causes problems such as unqualified content, unnecessary content density, and confusion of the interface. For the development of EBA, teachers generally suggested increasing the content and quality, increasing the variety of questions, solving connectivity problems, and improving the infrastructure.

Keywords: Digital education platform, distance education, EBA, social studies, teachers' perspectives

Atıf/Cite as: Tartuk, M., Turan, İ., (2023). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin EBA Dijital Eğitim Platformu'nun Öğretimde Kullanımına İlişkin Görüşleri. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), 933-958. DOI: 10.17240/aibuefd.2023..-1213850

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* Bu çalışma doktora tezinden üretilmiştir.

¹Sorumlu Yazar: Dr. Murat Tartuk, m.tartuk@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3226-2123>

²Doç. Dr. İbrahim Turan, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sosyal Bilgiler Eğitimi, ibrahim.turan@iuc.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5823-2742>

1. GİRİŞ

Bilişim teknolojilerinin ilerlemesiyle bilgiye erişim, bilginin yayılması ve paylaşılması kolaylaşmış, böylelikle eğitim bilimleri alanında kullanılan dijital teknolojiler giderek yaygınlaşmıştır. Türkiye’de eğitim alanında gelişen teknoloji ve dünyadaki gelişmeler de dikkate alınarak Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından eğitimde dijitalleşmeyi sağlamak amacıyla birçok proje geliştirilmiştir (MEB, 2017). Türkiye’de, eğitimde teknoloji kullanma sürecinin “karatahtardan her okula bilgisayara” ve “her okula bilgisayardan her sınıfa bir bilgisayara” geçilmesi şeklinde aşamaları vardır. Her sınıfa bir bilgisayar aşamasını MEB’in eğitimde reform şeklinde isimlendirdiği, Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi oluşturmaktadır (Yolcu & Bayram, 2016). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) dijital eğitim portalı da mevcut sınırları kaldırmak ve öğrenci başarısını arttırmak için 2014 yılından itibaren Türkiye’de kullanılmaktadır. EBA eğitim ile teknolojiyi bütünleştirerek MEB müfredatında yer alan içerik ve konuları tüm sınıf seviyelerine uygun bir internet sitesinde yayınlamak her an ve her yerde bilgiye erişimi sağlamaktadır (Alabay, 2015).

21. yüzyılda bilginin kendisinden çok onun nasıl öğretileceği, en yüksek düzeyde öğrenme çıktısı alabilmek için öğretimi nasıl planlamamız gerektiği temel bir problem alanıdır. Öğretim etkililiğini sağlamak için sınıf içinde eğitim teknolojisi araçlarından yararlanmak öğretim kalitesinin artmasına yardımcı bir unsurdur (Alkan, 2011). Eğitimde teknoloji kullanımı, 21. yüzyıl becerilerinin ve dijital yetkinliklerin gelişebilmesinde de oldukça önemlidir. Bilginin artışı ve teknolojinin ilerlemesi ile bilgi ve teknoloji okuryazarlığı ve dijital yetkinlikler eskisinden daha fazla önem taşır hâle gelmiştir. Bilgi toplumunun bir üyesi olan 21. yüzyıl insanının bu yetkinliklere sahip olması gerekir (Pettersson, 2018). Bilgisayar temelli bir öğrenme yaklaşımında teknoloji kullanımının, öğrenci anlayışını artırması beklenmektedir (Surjono, 2015).

Peck ve Dorricott (1994) eğitimde teknoloji kullanımını bazı gerekçeler ile açıklamışlardır. Bunlar:

- Mezunlar erişim, değerlendirme ve iletişim konularında yetkinleşirler.
- Öğrenciler farklı oranlarda gelişir ve öğrenirler.
- Teknoloji, öğrencilerin düşünme ve yazma becerilerini hızlandırır.
- Teknoloji sanatsal ifadeyi besler.
- Mezunlar okul dışında var olan kaynakları kullanabilirler ve küresel olarak bunların farkında olurlar.
- Teknoloji, öğrencilerin anlamlı çalışmalar yapması için fırsatlar yaratır.
- Okullar üretkenliklerini ve etkililiklerini arttırırlar.

Bu gerekçeler, öğrencilerin eğitim teknolojileriyle beraber farklı yetkinlikler kazandıklarını göstermektedir. Sosyal alanlar ile ilgili sınıflarda bilgisayar teknolojileri kullanımının oldukça faydalı olduğunun farkına varılmıştır (Açıkalın & Duru, 2005). Bilgiye hızlı bir şekilde ulaşabilmenin yanı sıra, bu bilgileri etkili bir şekilde kullanmak amacıyla bilişim teknolojisi araçları öğretmenlere çeşitli imkânlar sunar. Dijital teknolojilerin sınıf içinde ve dışında kullanımını destekleyen bir başka tema bu araçların öğrenci katılımı ve akademik başarı üzerindeki etkisidir (Elliott, 2014). Açıkalın’ın (2010) sosyal bilgiler öğretmenleri ile yaptığı araştırmada, araştırmaya dahil olan tüm katılımcıların bilgisayar ve bilgisayar teknolojilerini çeşitli şekillerde öğretme ve öğrenmeyi kolaylaştıran bir öğretim aracı olarak gördüğü belirlenmiştir. Yapılan araştırmalarda sosyal bilgiler dersinde bilişim teknolojileri kullanımının etkili öğrenme üzerinde çeşitli faydalarının olduğu belirlenmiştir (Güven & Sülün, 2012; Taşyürek, 2017; Yeşiltaş, 2010). “Öğretimde teknolojik araçların kullanılması, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi konularını öğrenme hızlarını arttırmaktadır. Sosyal bilgiler dersi içinde yer alan tarih ünitelerindeki bilgi yoğunluğu karşısında, tarih konularının hızlı bir şekilde öğretilmesi gereksinimi vardır. Bu gereksinim derste teknolojik araçların kullanılmasıyla karşılanabilir” (Özel, 2013). Bu sebeplerle sosyal bilgiler ve kapsamındaki derslerde dijital teknoloji ve dijital eğitim platformu kullanımı oldukça önemlidir. MEB’in dijital eğitim platformu EBA’ya ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi mevcut durumun tespiti ve geliştirilmesine yönelik bir farkındalık oluşturacaktır.

Öğretmenlerin dijital materyal geliştirip derslerinde etkili bir şekilde kullanabilmeleri de son yıllarda oldukça önemli bir hâle gelmiştir. MEB'in 2023 eğitim vizyonunda dijital öğrenme materyalleri geliştiren lider öğretmenlerin desteklenerek teşvik edileceği vurgulanmıştır. Öğrenme süreçlerinde dijital içerik ve beceri destekli dönüşüm teması altında dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik içerikler üretmek ve öğretmen eğitimleri yapmak önemsenen hedeflerden biridir. Bu bağlamda Türk eğitim sisteminde farklı aktör ve kurumların katılımıyla, dijital eğitim ve öğretim içeriği geliştirme ekosisteminin oluşturulacağı da vurgulanmıştır (MEB, 2021).

EBA'ya dair araştırmalarda öğretmenler içeriğin yetersiz olduğunu ve geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedirler (Alabay, 2015; İnanoğlu, 2019; Kuloğlu, 2018; Öner, 2017; Saklan, 2017). EBA'dan özellikle altyapı eksikliğinden dolayı yeteri kadar yararlanılamamaktadır (Çakmak & Taşkıran, 2017; Kartal, 2017). EBA çoğunlukla dersin sonuç ve değerlendirme kısmında öğrencilerin eksiklerini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır (İnanoğlu, 2019). Covid-19 pandemisiyle beraber EBA dijital eğitim platformu ve uzaktan eğitim araçları daha sık kullanılır olmuştur. Bu süreç her alanda olduğu gibi eğitimde de bir dizi değişim ve yeniliği beraberinde getirmiştir. Bu süreçte öğretmenlerin uzaktan eğitim ve araçlarına olan yaklaşımları ile bireysel kullanım başarıları oldukça önemli hâle gelmiştir. Sosyal bilgiler dersi de içerik ve uygulamaları itibarıyla sınıf içinde ve dışında dijital materyal ve dijital platform kullanımını destekleyen bir yapıdadır.

1.1. Araştırmanın amacı

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanım pratikleri ile EBA'ya yönelik görüş ve önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın temel problemi; "sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf içi ve sınıf dışı aktivitelerinde EBA'yı kullanım düzeyi, amacı ile EBA'ya ilişkin görüş ve değerlendirmeleri nedir?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın amacı ve temel problemi çerçevesinde oluşturulan alt problemler sırasıyla şu şekildedir:

- 1- Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'yı hangi sıklıkta ve ne amaçla kullanmaktadır?
- 2- Sosyal bilgiler öğretmenleri derslerinde EBA'yı nasıl kullanmaktadır?
- 3- Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA öğretim ve ölçme değerlendirme materyallerinden hangilerini kullanmaktadır?
- 4- Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA öğretim ve ölçme değerlendirme materyali seçerken hangi kriterleri/ölçütleri temel almaktadır?
- 5- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA içeriklerine yönelik görüşleri nedir?
- 6- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'nın uzaktan eğitimde kullanımı ve yaşanan sorunlara yönelik görüşleri nedir?
- 7- Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'nın gelişimi için ne önermektedir?

1.2. Araştırmanın önemi

MEB'in eğitim hedefleri doğrultusunda yaptığı çalışmalar incelendiğinde "çağın ve geleceğin becerileri ile donanmak" ilkesinin temel ve önemli bir varsayım olduğu görülür. Bu kapsamda dijital yetkinlik ve dijital beceriler günümüz teknoloji çağında ayrı bir önem arz eder (Van Laar vd., 2017). Bu yetkinlik ve becerilere ulaşmada en büyük görev öğretmenlere düşer (Doney, 2013). Öğretmenlerin dijital materyal ve teknik bilgiyi derslerde doğru yerde ve zamanda kullanabilme kararlılığı göstermeleri beklenir. Bu bağlamda sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'ya ilişkin bilgi ve kullanım düzeyleri ile görüş ve önerilerinin belirlenmesi ilgili amaçların gerçekleşmesinde önem arz eder. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA dijital eğitim platformuna ilişkin görüşlerine yönelik yapılan araştırmaların Covid-19 pandemi dönemi öncesi yapıldığı, bu sebeple araştırmamızın dijitalleşmenin gittikçe geliştiği pandemi sonrası dönemde yürütülmüş olması araştırmayı ayrıca önemli ve farklı kılmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA platformuna ilişkin görüş ve önerilerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada betimsel model kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasına (case study) göre tasarlanan çalışmada öğretmen görüşleri detaylı olarak incelenmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde belirlenmesine yönelik nitel bir sürecin takip edildiği çalışmadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Durum çalışması ise gerçek yaşamın, güncel zaman ve mekân içindeki özel bir durumun araştırılmasıdır (Yin, 2009). Bu araştırma EBA'ya yönelik bir durum betimlemesi ve durum temaları ortaya koyduğu için durum çalışması çalışmasıdır (Creswell, 2015).

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda görev yapan 10 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırma evreninde incelenen problemle ilgili benzeşik farklı durumların tespit edilerek araştırmanın bu durumlar üzerinde yapılması maksimum çeşitlilik örnekleme tanımları (Büyüköztürk, 2014). Araştırmacı, daha çok bilgi alabileceğini ve çalışmayı doyuracağını düşündüğü katılımcılar ile görüşmek istemiştir. Patton'a (1987) göre, amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak tanır.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyen verilere ulaşılmaya çalışılır. *"Bu süreçte, sorulan sorulara, karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin temel görevidir"* (Yıldırım & Şimşek, 2013). Yarı yapılandırılmış görüşmeler, *"hem sabit seçeneikli cevaplama hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Bu nedenle, bu tür görüşme diğer iki yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını içerir. Analizlerin kolaylığı, görüşülene kendini ifade etme imkânı, gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajları bulunmaktadır"* (Büyüköztürk vd., 2014). *"Yarı yapılandırılmış görüşme tam yapılandırılmış ile yapılandırılmamış görüşme tekniğinin arasındadır. Bu tarz görüşmelerde ya her soru esnek cümlelerden oluşmalı, ya da görüşme farklı yapılandırılmış tekniklerde hazırlanmalıdır"* (Merriam, 2013).

Yapılan görüşmelerde sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanımları ile ilgili görüşlerinin alınacağı sorulara yer verilmiştir. Görüşme formunun geliştirilmesi aşamasında öncelikle araştırma literatürü ve EBA dijital eğitim platformu incelenmiştir. Sorular hazırlandıktan sonra alan uzmanı ve doktora derecesine sahip 2 akademisyenden uzman görüşü alınmıştır. Ardından görüşme formu şekillendirilmiş ve 2 sosyal bilgiler öğretmeni ile pilot uygulama yapılarak formun araştırma için uygunluğu değerlendirilmiştir. 11 adet açık uçlu sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu, sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanım durumları, düzeyleri, uygulamaların ne şekilde ve nasıl yürütüldüğü ve EBA'ya dair görüş ve önerilerinin belirleneceği sorulardan oluşmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri ile yapılan ilk görüşmelerden sonra bazı konuların açıklığa kavuşturulması ihtiyacı oluşmuş ve ilk görüşmede bulunan 4 sosyal bilgiler öğretmeni ile ek görüşmeler yapılmıştır. Bu öğretmenler seçilirken ilk görüşmede bir takım farklı konulara değinen öğretmenler tercih edilmiştir. Bu görüşmelerde öğretmenlere EBA kütüphane bölümü ve EBA'dan yapılan etkinlik ve oyunlarla ilgili 3 adet açık uçlu soru yöneltilmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel çalışmalarda araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği daha çok inandırıcılık ve tutarlılık kavramlarıyla açıklanmaktadır. Araştırma probleminin tarafsız bir şekilde çözüme kavuşturulması geçerlik kavramıyla, araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği de güvenilirlik ile ilişkilidir. Nitel çalışmada araştırmacının esnek olması ilkesi geçerlik konusunda önemli bir kazanımdır. Araştırmacı araştırmayı yürüttüğü süreçte

eğer gerekliyse, yeni ve farklı stratejiler kullanabilir, görüşmeye yeni sorular ekleyebilir, önceden planlanmayan yeni görüşmeler yapabilir, ulaştığı bilgileri doğrulamak amacıyla farklı veri toplama yöntemleri kullanabilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu araştırmada, araştırma sorularına bağlı kalınarak doğru örneklem kitlesine ulaşılması, öğretmenlerle ikinci görüşmelerin yapılması, yapılan görüşme analizlerinin uzman teyidine sunulması, açık ve anlaşılır bir dil kullanılması, doğrudan alıntılara yer verilmesi, araştırma probleminin bir bütün olarak ele alınması, incelenen olgunun tüm özelliklerine yoğunlaşılması ve araştırma sürecinin açık bir şekilde ifade edilmiş olması araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğine katkı sağlamıştır.

2.4. Verilerin analizi

Nitel görüşmelerin analizi betimsel analiz ve içerik analizi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre; *“elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır”* (Yıldırım & Şimşek, 2013).

İçerik analizi ise, çeşitli söylemlere uygulanan birtakım metodolojik araç ve tekniklerin bütünüdür. İçerik analizi olarak nitelenen bu araç ve teknikler, kontrollü bir yorum çabası ve genel olarak tümdengelim dayalı bir “okuma” aracı şeklinde nitelendirilebilirler. İçerik analizi tekniklerinin ortak paydası, çıkarsama/çıkarım (inference) esasına dayanmalarıdır (Bilgin, 2014).

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 09.03.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 19886

3. BULGULAR

Araştırmada gizlilik esas olduğu için bulguların sunumunda görüşülen öğretmenler Ö1, Ö2... Ö10 şeklinde kısaltılarak kodlanmıştır.

Öğretmenlerin EBA Kullanım Düzeylerine İlişkin Görüşme Analizleri

Tablo 1.
Öğretmenlerin EBA Kullanım Düzeyleri

Tema	Kategori	f
Kullanım Sıklığı	Çoğunlukla Kullanıyorum	4
	Ara Sıra Kullanıyorum	4
	Hiç Kullanmıyorum	2
Toplam		10

Tablo 1’de görüldüğü üzere görüşme yapılan öğretmenlerin 4’ü derslerinde EBA’yı çoğunlukla kullandığını, 4 öğretmen ara sıra kullandığını, 2 öğretmen ise hiç kullanmadığını belirtmiştir. Buradan hareketle öğretmenlerin çoğunluğunun derslerinde EBA dijital eğitim platformundan yararlandığını söylemek mümkündür. Sınıf içinde ve dışında eğitime yardımcı bir kaynak olarak EBA, özellikle Covid-19 pandemi sonrası gelişen altyapı ve platform sayesinde öğretmenlerin daha fazla dikkatini çekmekte ve kullanımları artmaktadır. Öğretmenlerin EBA kullanımları bazı faktörlere göre değişebilmektedir. EBA kullanım sıklığının konu içeriklerine göre değiştiğini belirten Ö3, “bazı konularda etkinliğine güvendiğim olumlu yanları olan konularda EBA’ya bağlanıyorum, videolar filan var coğrafi içerikli özellikle 5. sınıf 6. sınıf konularında gerçekten içerikler çok güzel hazırlanmış, bu içeriklerin sunumunda EBA’dan yararlanıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğretmenler sınıf içinde EBA’yı kullanabilmek için özellikle akıllı tahta ve internet bağlantısına ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Ö9, “benim sosyal bilgiler dersliğim var ama sınıfımda akıllı tahta olmadığından projeksiyon eğer müsaitse iki haftada bir, bazen de haftada bir kez kullanmaya çalışıyorum. O da genelde konu tekrarı ya da konuyu öğretebilmek adına, her gün sık sık kullanamıyorum çünkü imkânlar elverişli değil” ifadesini kullanmıştır. Okullarımızda fiziksel şartlar bölge, şehir ve hatta mahalle standartlarına göre değişebildiğinden öğretmenlerin derslerini aynı olanaklarla işlemesi mümkün olmamaktadır. Sınıflarında akıllı tahta ve internet bağlantısı olmayan okullarda haftanın belirli gün ve saatlerinde eğitim teknolojisi araçlarını kullanmak üzere öğretmenler okulun laboratuvarında dersleri işlemeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Bu sayede teknolojik araç gereçler ile eğitim teknolojisi araçlarına ulaşabildiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin EBA’yı sınıf içinde sıklıkla kullanabilmeleri için bir takım fiziksel araç gerece ihtiyaç duyulmaktadır. Bunlar genellikle akıllı tahta, internet erişimi, bilgisayar, projeksiyon cihazı vb. araçlardır. EBA’yı ara sıra kullandığını ya da duruma göre hiç kullanmadığını ifade eden Ö9, bu durumun görev yaptığı okulda sadece laboratuvarında EBA’yı kullanabileceği altyapının olmasından kaynaklandığını ifade etmiştir. Okulların altyapısının eğitim teknolojisi araçlarını aktif olarak kullanabilecek donanımda olması, EBA platformu ve dijital öğretim materyalinin sınıf içi etkinliklerde kullanımını arttıracaktır.

EBA kullanımı ile ilgili sıklıkla belirtilen unsurlardan bir diğeri uzaktan eğitim süreci ile ilgilidir. Öğretmenler EBA’yı Covid-19 salgını öncesi kullandıklarını fakat pandemi döneminde platformda yaşanan gelişmelerden sonra daha sık kullanmaya başladıklarını ifade etmişlerdir. Ö7, “özellikle son 1 yıldır pandemi döneminde salgın döneminde kullanıyorum. Çocuklara ulaşma noktasında EBA daha mantıklı oluyor, bu yüzden sık sık kullanıyorum. Diğer platformlar var EBA’ya eşdeğer olan, onların içeriği, uygulamaları, konu anlatımları, alıştırmaları çok daha iyi seviyede olduğu için EBA biraz geri planda kalıyordu. Fakat şu haliyle özellikle son 1 yıldır güncellenmiş haliyle daha çok kullanmak isterim” şeklinde görüş bildirmiştir. Covid-19 pandemisi

ile beraber yüz yüze eğitime bir süre ara verilmesi uzaktan eğitim platformlarının gelişmesine olanak tanımıştır. Konu ile ilgili uzmanlar, platform geliştiricileri ve öğretmenlerin de bu süreçte katkısı büyüktür. Dünya genelinde yaşanan pandemi ve karantina uygulamalarının getirdiği en önemli sonuçlardan biri, toplum nazarında eğitimin sadece sınıf şartlarında fiziksel olarak sürdürülmesi gerekliliğinin değişmiş olmasıdır.

EBA platformunu derslerde çoğunlukla kullandığını belirten öğretmenlerden Ö1, "yüz yüze eğitimde dersin yarısına yakın, ortalama 15-20 dakika kullanıyorum" şeklinde, Ö5 ise, "hemen hemen her ders, dersin yarısında" EBA'yı kullandığını belirtmiştir. EBA'yı derslerinde ara sıra kullandığını belirten Ö9, "haftada bir kez kullanmaya çalışıyorum, her gün sık sık kullanamıyorum" ifadesini kullanmıştır. Yine derslerinde EBA'yı ara sıra kullandığını belirten öğretmenlerden Ö2, "her derste EBA kullanmıyorum, 30 dakikalık bir derste en fazla 5 dakika EBA'ya ayırıyorum" ifadesini kullanmıştır. EBA'yı derslerinde hiç kullanmadığını belirten öğretmenlerden Ö10, "uzaktan eğitime geçtikten sonra kullanmaya başladım, öncesinde sadece adından haberdardım" şeklinde görüş bildirmiştir. Öğretmenlerden bazıları EBA platformunu pandemi döneminde uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte zorunlu olarak kullanmaya başlamıştır.

Öğretmenlerin EBA Kullanım Amaçlarına İlişkin Görüşme Analizleri

Tablo 2.

Öğretmenlerin EBA Kullanım Amaçları

Tema	Kategori	f
Kullanım Amacı	Ölçme ve Değerlendirme	8
	Pekiştirme	8
	Tekrar	6
	Dersi Monotonluktan Çıkarma	5
	Konu Anlatımı	2
	Somutlaştırma	2
	Ödevlendirme	2
Toplam		33

Tablo 2'de görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmenleri EBA platformunu daha çok ölçme değerlendirme, pekiştirme, tekrar ve dersi monotonluktan çıkarma amacıyla kullanmaktadır. Bu amaçların yanında konu anlatımı, somutlaştırma ve ödevlendirme içinde EBA platformunu kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler EBA platformunu, ders anlatımı ve öğretimden çok dersi destekleyici bir unsur, öğretimi kalıcı hâle getirmek için bir araç olarak kullanmaktadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının EBA'yı ölçme ve değerlendirme, pekiştirme ve tekrar için kullanıyor olması bunun en açık göstergesidir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanım amaçlarına ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

"Ölçme değerlendirme daha baskın, çünkü bunun şöyle bir avantajı var: özellikle ödev olarak verdiğimiz bu testleri daha sonra geniş bir vaktimiz olduğunda öğrencilerin neler yaptığını değerlendirmek açısından büyük bir kazanç sağlıyor bize. Çünkü her öğrencinin hangi soruya ne kadar doğru cevap verdiğini hangi öğrencilerin bu testleri yanıtladığını hangi öğrencilerin yüzde kaç başarılı olduğu gibi dönütler verdiği için böyle bir analiz yaptığı için çok kullanışlı bir sistem, bu nedenle daha çok ödev verme amaçlı kullanıyorum." Ö6, genellikle ölçme değerlendirme için kullandığını, özellikle EBA'da bulunan testleri ev ödevi olarak verdiğini belirtmiştir. Bu durumun en önemli avantajı ödev olarak verilen testlerin ayrıntılı kontrol edilebilmesi ve öğrenci başarısının tespit edilebilmesi imkânı olduğunu söyleyebiliriz. Öğrencilerin testleri yanıtlayıp yanıtlanmadıklarını, doğru ve yanlış sayılarını ve başarı durumlarını takip etme açısından sistemin büyük bir kolaylık sunduğunu söylemek mümkündür. Bu sayede öğretmenler haftada 3 saat olan sosyal bilgiler dersinde ekstra zaman kazanmış olacaktır.

EBA'yı derslerinde pekiştirme için kullandığını söyleyen Ö9, "konuyu daha iyi öğrenmelerini sağlayabilmek için, derste aktarabildiğim bilgiyi aktarıyorum ama çocuk için pekişmesi lazım bilgilerin kalıcı olması lazım, EBA'da hazırlanan içerikler daha kaliteli ülkedeki tüm çocuklara hitap edebilecek düzeyde" sözleri ile dile getirmiştir. Konu anlatımından sonra EBA'dan materyaller kullanarak dersi tekrar etmek öğrenilen bilgilerin kalıcılığını arttırmaktadır. Ö9'un sözlerinden ayrıca, EBA'da bulunan içeriğin benzer platformlara göre daha kaliteli olduğunu ve ülkemizde bölge yöre ayrımı olmaksızın tüm çocuklara yönelik olduğu sonucunu çıkarmak mümkündür. EBA'yı dersi monotonluktan çıkarmak için kullandığını belirten Ö7, "dersi monotonluktan çıkarmak için olabiliyor, çocukların tahtada görsel açıdan dikkatini çekmek için kullanıyoruz" ifadesiyle sınıf içinde dersi tekdüzelikten kurtarmayı ve ayrıca konuları somutlaştırmayı amaçladığını söyleyebiliriz. Geleneksel düz anlatım tekniği yerine, etkileşimli olarak konu ile ilgili çeşitli görsel ve materyal kullanarak çocukların daha iyi anlamalarını sağlamak mümkündür. Sınıf yönetiminde en önemli unsurlardan biri sınıfın yapısal özelliklerini bilerek bu özellik ve beklentiler doğrultusunda hareket etmektir. EBA'nın öğretmenler tarafından dersi monotonluktan çıkarmak için de kullanılıyor olması sınıf yönetiminde de önemli bir unsur olduğunu gösterir. EBA platformunun amacı; bilgi teknolojileri aracılığıyla etkili materyal kullanımını destekleyip teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamaktır. Her ne kadar sınıf içinde ve dışında EBA kullanımı teknolojinin eğitime entegrasyonu amacını taşımış olsa da, EBA platformu bu amacın dışında birçok farklı amacı da barındırmaktadır. EBA dijital eğitim platformu eğitim öğretim sürecini okul dışına taşıması, öğretmen ve öğrencileri okul dışında da buluşturması bakımından ayrıca önemlidir.

Görüşülen öğretmenlerin bir kısmı EBA platformunu somutlaştırma için kullandığını belirtmiştir. Sosyal bilgiler dersinde soyut olan bazı konular harita, görsel, video ya da çeşitli grafik ve tablolar yardımıyla somutlaştırılabilmektedir. Örneğin; tarihte; çağ ve kronoloji, coğrafyada; paralel, meridyen ve konum, sosyolojide; toplum ve sivil toplum, hukukta; anayasa, kanun ve hak, psikolojide; empati ve kişilik gibi kavram ve konular EBA materyalleri sayesinde somutlaştırılarak öğretilir (Ünal & Er, 2017). Böylelikle öğrenciler soyut olan konuları daha hızlı kavrayacak ve ilgili ders ve konularda başarı düzeyleri yükselecektir. Bunun yanında sosyal bilgiler öğretmenleri ödevlendirme için EBA'yı kullanmaktadır. Öğretmenlerden bazıları EBA platformunu öğrencilere ödev vermek için kullandığını belirtmiştir. Özellikle ödev takibi ve öğrenci başarısının değerlendirilmesinde EBA platformunun işlevsel olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin EBA'yı Dersin Hangi Sürecinde Nasıl Kullandığına İlişkin Görüşme Analizleri

Tablo 3.

EBA'nın Dersin Hangi Sürecinde Kullanıldığına İlişkin Analizler

Tema	Kategori	f
Kullanım	Dersin Girişinde	2
Süreci	Dersin Ortasında	4
	Dersin Sonunda	9
Toplam		15

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğretmenler EBA platformunu genel olarak dersin sonunda kullanmaktadır. Ö1, Ö3, Ö6 ve Ö9 derse başlarken işlenecek konuyu tanıtmaya ve bilgilendirme amaçlı, ayrıca dersin gelişme kısmında konuyu öğretebilmek, daha iyi kavrayabilmek için kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğu, dersin sonunda konuyu pekiştirmek için, ölçme değerlendirme aşamasında EBA'da bulunan test, alıştırmaya ve etkinlikleri kullandığını ifade etmiştir. Genellikle EBA platformunun sunum yani ders anlatımı noktasında tercih edilmediği, bunun yerine öğretmenin dersi anlattığı, kavratma (pekiştirme) aşamasında ise EBA'yı kullandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin EBA'yı dersin hangi sürecinde nasıl kullandığına ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

"EBA'yı ben genelde konu özetlemede kullanıyorum. Konuyu bitirdikten sonra tekrarlamaya ve değerlendirme aşamasında daha çok kullanıyorum, ölçme değerlendirme aşamasında. Örneğin; EBA'dan testlerle küçük quizler yaparak." (Ö4)

"Dersin girişini ben yaparım, genellikle girişte EBA kullanmıyorum, konu anlatımı da yaptıktan sonra pekiştirme tekrar amaçlı videoları açıyorum. Sonrasında ise alıştırmaları yaptırıyorum, yine pekiştirme amaçlı oluyor. Bu nedenle dersin yarısı benimdir diğer yarısı EBA'nın, bu şekilde tekrar oluyor." (Ö5)

"Özellikle gelişme kısmında tam konuyu derinleştirme aşamasında. Örneğin; yeryüzü şekillerini ben anlattıktan sonra sınıfa bir giriş yaptıktan sonra EBA'da bununla ilgili video izletip öğrencide konuyu pekiştirme adına EBA'yı kullanabiliyorum. Aynı şekilde dersin sonunda ölçme değerlendirme aşamasında, mesela orada etkinlikler var, alıştırmalar var, testler var onları kullanıyorum." (Ö3)

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ifadelerinden de anlaşılacağı üzere, EBA'yı dersin sonunda konu özetleme ve tekrarı, ölçme ve değerlendirme ve pekiştirme için daha fazla kullanmaktadır. EBA'yı derse yardımcı bir kaynak olarak, konuyu anlattıktan sonra genelde video, test, alıştırma ve etkinlikler ile dersi destekleme amaçlı kullanmaktadırlar. Görüşme yapılan öğretmenlerden birkaçı özellikle ev ödevlerini EBA'dan verdiğini belirtmiştir. Soyut olan konularda öğrencinin konuyu tam öğrenebilmesi, zihninde canlandırabilmesi için bazı görseller ile konuların desteklenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ö9'un, "bilgiler ezberde kalmamın diye, ders kitapları görsel anlamda yetersiz, bu süreçte EBA'dan faydalanıyorum, oradaki içerikler bizim bazı konuları daha iyi öğrenmemizi sağlıyor ve son derece basit düzeyde anlatılmış bir çocuğun anlayabileceği düzeyde" ifadelerinden yola çıkarak, EBA'nın dersi kavratma ve anlaşılır kılma noktasında işlevsel olduğunu söylemek mümkündür. Sosyal bilgiler dersinde tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi konularını öğretirken soyut olan bazı konu ve kavramları somutlaştırmamız gerekebilir. EBA'da yer alan materyaller derse yardımcı bir kaynak olarak bu soyut ve anlaşılması güç olan konuların öğretimini kolaylaştırmaktadır. Özetle sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'yı dersin sonunda tekrar, pekiştirme, özetleme ve ölçme değerlendirme için daha fazla tercih etmektedirler.

Ö7 EBA'yı dersin hangi sürecinde nasıl kullandığına ilişkin şu ifadeleri kullanmıştır: "EBA ölçme değerlendirme kısmında özellikle işimize çok yarıyor, dersin sonunda konunun anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek adına basılı materyal kâğıt getirmektense EBA daha çok işe yarıyor. Kazanımı kazandırıp kazandırmama durumuna bakma noktasında ölçme değerlendirme etkinliğinde kullanmayı çok seviyorum." Ö7 de EBA'yı dersin sonunda ölçme değerlendirme için daha sık kullandığını ifade etmiştir. Bu sayede kağıt ve basılı materyal israfının önüne geçildiğini ve daha pratik olduğunu düşünmektedir. Bu sayede okul yönetimleri, öğretmen ve öğrencilerin kağıt çoğaltma (fotokopi çekme) iş yükü azalmıştır.

Öğretmenlerin EBA Materyalleri Kullanımına İlişkin Görüşme Analizleri

Tablo 4. EBA Öğretim ve Ölçme Değerlendirme Materyali Kullanımları		
Tema	Kategori	f
Kullanılan Materyal	Video	9
	Test	8
	Alıştırma	7
	Kütüphane	4
	Etkinlik	3
	Deneme	1
Toplam		32

Tablo 4'te görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'da bulunan öğretim ve ölçme değerlendirme materyallerinden en çok video, test ve alıştırmaları kullanmaktadır. Ö1, Ö3 ve Ö5 tabloda yer alan materyallerin tamamını kullanmaktadır. Ö1 derslerinde EBA'ya kendi yüklediği soruları kullandığını, Ö4 ise EBA platformu üzerinden öğrencilerine deneme yaptırdığını belirtmiştir. Ö2, Ö4 ve Ö10 alıştırma ve testleri genelde ev ödevi olarak kullanmaktadır. EBA'nın sınıf içinde ve dışında farklı materyalinin kullanıldığı söylenebilir. Video materyali etkileşim açısından daha güçlü olduğu için en fazla tercih edilen

materyaldir. Test ve alıştırmalar ise hem konu sonunda dersi tekrar etmek, öğrenilenleri pekiştirmek hem de ev ödevi olarak kullanıldıklarından en fazla tercih edilen diğer materyallerdir. Öğretmenlerin EBA'da kullandığı materyallere ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Genelde etkinlikleri kullanıyorum, testleri pek yeterli bulmuyorum, düzeye uygun olmayan testler var, hatta birbirini tekrar eden testler var. Ben genelde video ve etkinlikleri kullanıyorum, her konu anlatımından sonra etkinlik çıkıyor, çocukların daha çok dikkatini çeken oyun tarzı etkinlikler, çocuğun dikkatini uyandıracak çocuğu derse çekecek şeyler, düz testler sorular kitaplarda da var. EBA'da oyun tarzı olan etkinlikler konuyu daha öğretici hâle getiriyor onları kullanıyorum” (Ö9). Ö9 etkileşimli oyun tarzı etkinliklerin öğrencilerin dikkatini daha fazla çektiğini gözlemlemiştir. Öğretmen görüşünde de belirtildiği gibi etkileşimli etkinlikler öğrencilerin ilgisini daha fazla çekmektedir. Gelişim dönemleri, beklenti ve ihtiyaçları göz önüne alındığında 10-14 yaş aralığında, dolayısıyla oyun çağında olan ortaokul öğrencilerinin öğrenme-öğretme sürecini daha eğlenceli materyallerle sürdürmek öğrenme düzeyini yükseltecektir. Sınıf içinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmak zaman ve mekân şartlarında mümkündür. Uzaktan eğitim sürecinde ise ekrandan bazı etkinlikleri yapmak ve oyunlar oynamak çok daha zor olduğundan öğretimi etkili ve eğlenceli kılmanın yolları üzerinde düşünmek ve bununla ilgili çalışmalar yapmak gerekmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'da en çok video, test ve alıştırmaları kullanmaktadır. Ö10, *“ben genellikle testler ve alıştırmaları ev ödevi olarak veriyorum. EBA üzerinden görselleri de ders esnasında göstermeye çalışıyorum genelde video olarak.”* Ö5 ise, *“en çok videoları kullanıyorum, çünkü görselleştiriyor çocuğun zihninde netleştiriyor konuları. Ölçme değerlendirme kısmında özellikle son 1 yıldır pandemi sürecinde çok fazla gelişme oldu, önceden daha yetersizdi, git gide ölçme değerlendirmeyi de daha çok kullanmaya başladım”* ifadelerini kullanmıştır. Videolar konu anlatımı ve örnekler içeren, görüntü ve ses dosyaları olduğundan konuları pekiştirme ve özetlemede kullanılmaktadır. Görüşülen öğretmenlerin beyanlarına göre, etkileşimli içerikler ile videolar dersi renklendirmek, sıkıcılığı en aza indirmek, konuyu somutlaştırmak için kullanılmaktadır.

Görüşme yapılan öğretmenlerden Ö7, *“en çok test gönderiyorum, öğretim materyali olarak da konu anlatımlarımın olduğu videolar var, bunları daha çok kullanıyorum. Görsel açıdan destekleyeceğim zaman bunları kullanmak daha iyi oluyor. Şu an etkileşimli alıştırmalar var, ölçme değerlendirme kısmında çocuğun konuyu somutlaştırması anlaması için kullanmak daha iyi”* şeklinde görüş bildirmiştir. EBA platformunda yer alan test, alıştırma ve denemeler genel olarak dersin sonunda ölçme ve değerlendirme için kullanılmaktadır. Öğretmenler hem EBA'da bulunan soruları kullandığını hem de kendilerinin sisteme soru yüklediğini belirtmişlerdir. Böylelikle, basılı materyal yerine elektronik materyal kullanımı birçok açıdan pratiklik sağlamıştır. Ö1, *“genelde tarama testleri, alıştırmalar, bunları daha çok kullanıyorum diyebilirim. Bunların haricinde EBA'ya kendi yüklediğim soruları derslerimde kullanıyorum”* ifadesini, Ö3 ise, *“daha çok testleri kullanıyorum, 8. sınıfta LGS'ye hazırlanan öğrenciler için testlerden yararlanıyoruz. Daha çok ölçme değerlendirmede kullanıyorum. Öğretim materyallerini de tabii ki kullanıyorum”* ifadesini kullanmıştır. Ölçme değerlendirme materyalinin daha çok sınava hazırlanan 8. sınıf öğrencileri için kullanılıyor olması bize EBA'nın sınavlara yardımcı bir kaynak olarak da kullanıldığını gösterir. EBA'nın LGS'ye yönelik içerikleri ile öğrencileri sınavlara da hazırladığını söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin EBA Materyali Seçiminde Kullandığı Ölçütlere İlişkin Görüşme Analizleri

Tablo 5.

EBA Materyali Seçiminde Kullanılan Ölçütler

Tema	Kategori	f	
Materyal	Görüntü Kalitesi	7	
Seçme	Öğrenci Seviyesi	6	
Ölçütü	Kazanıma Uygunluk	5	
	Öğrenci İlgisi	4	
	Süre	4	
	Ses Kalitesi	4	
	Güncellik	3	
	Bilgilerin Doğruluğu	3	
	Sınıf Düzeyine Uygunluk	3	
	Dikkat Çekici Olması	2	
	Toplam		41

Tablo 5'te görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'dan materyal seçerken daha çok görüntü kalitesi, öğrenci seviyesi ve kazanıma uygunluk kriterlerini dikkate almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA materyallerini gelişigüzel kullanmadığı, belirli kriterler ve önceliklere göre seçim yapıldığı söylenebilir. En sık ifade edilen görüntü kalitesi ölçütü materyalin gösterim için genel uygunluğunun, materyali kullanıp kullanmamak konusunda önemli bir kriter olduğunu göstermiştir. Öğrenci seviyesine ve kazanıma uygunluk kriterleri öğretmenlerin EBA'da bulunan materyalleri düzeye uygunluk ve müfredata uygunluk açısından da değerlendirdiğini gösterir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'dan materyal seçerken kullandıkları ölçütlere ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

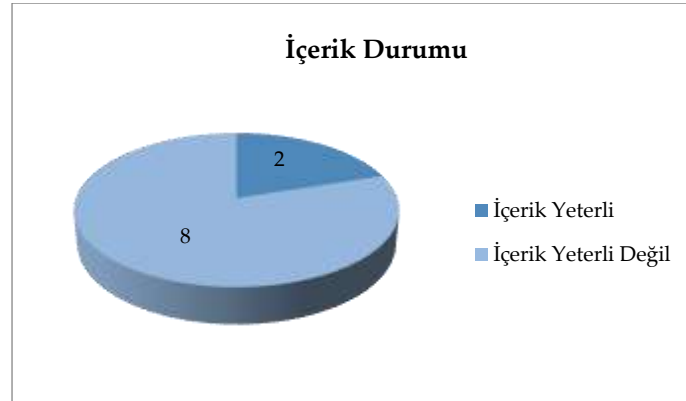
Ö3, materyallerin genel olarak görsel açıdan iyi hazırlanmış olması gerektiği düşüncesini şu sözler ile dile getirmiştir: "Çekicilik, görsellik, ses kalitesi, görüntü kalitesi, üç boyutlu olması, animasyon tarzı olması önemli", Ö5 ise, "görsel kalite, zaten görselleştirmek olduğu için amacım, video ve resimlerin kalitesine bakıyorum" ifadesini kullanmıştır. EBA'da bulunan görsel içeriklerin (resim, video, karikatür vb.) hem görüntü kalitesinin hem de ses ve içeriklerinin yüksek kalitede olması öğrenci ilgisini de etkilemektedir. Ö4, "dikkat çekici olması lazım öğrencilerin dikkatini çekmesi lazım, eğlenceli çocuklar için severek yapacakları bir etkinlik olması lazım" ifadesi ile dikkati öğrenci ilgisi kriterine çekmiştir. Ö7 ise aynı konuda şu ifadeleri kullanmıştır: "Tahtaya çıkıp konuyu anlattıktan sonra veya konu esnasında öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamalar varsa onu tercih ediyorum." Öğrenci ilgisi ve motivasyonu öncelikle öğrencilerin derse konsantre olmasını, dersi dinlemelerini ve konuyu anlamalarını sağlamaktadır. Öğretmenin konu ile ilgili merak uyandıracak bir açıklama yapması, birden fazla duyu organını harekete geçirecek materyal ve araç gereç kullanması, farklı teknikleri uygulaması öğrenci ilgisini arttırmaktadır. EBA'da bulunan ve EBA'ya yüklenecek olan öğretim ve ölçme değerlendirme materyalinin özellikle öğrenci ilgi ve dikkatini çekecek nitelikte olması oldukça önemlidir.

Ö8, "ilk olarak öğrenci seviyesine uygun olup olmadığını kontrol ediyorum, ikinci olarak da kapsam geçerliliğinin olup olmadığını yani açtığım bir videonun anlatmak istediğim şeyi anlatıp anlatmadığını kontrol ediyorum." Ö9, "genelde çocukların seviyesine uygun mu değil mi daha çok buna bakarım, çünkü benim öğrencilerim kırsal kesimde olduğu için birçoğu dar gelirli aile profiline sahip, bazı şeyleri temelden öğretmeye çalıştığımız için genelde onların düzeyine göre bakmaya çalışıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin ifadelerine bakıldığında, öğrenci seviyesi ve kazanıma uygunluk kriterlerinin EBA'dan materyal seçerken dikkat edilen önemli iki kriter olduğunu söylemek mümkündür. Öğretmenlerin EBA'da bulunan materyalleri öğrenci seviyesi ve kazanıma uygunluk kriterlerini göz önünde bulundurarak seçmeleri düzeye uygunluk ve müfredata

uygunluk açısından da değerlendirdiklerini gösterir. Öğrenci düzeyine uygunluk; öğrenme-öğretme etkinliklerinin hazırbulunuşluk ve hedef davranış düzeyine göre düzenlenmesidir. Burada yine öğrencinin ilgisi, güdüleri ve tüm bireysel özellikleri dikkate alınmalıdır. Seçilen materyallerin bireysel beklenti ve düzeye uygun olmasının yanında sınıfın genel düzeyine uygunluğu da öğretmenler tarafından sıklıkla tekrarlanmıştır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin üzerinde sıklıkla durduğu bir diğer ölçüt güncelliktir. Ö1, bu konuda şunları dile getirmiştir: *“Materyallerde daha çok güncellik benim için önemli. Sonuçta ben sosyal bilgiler öğretmiyim, kullandığım bilgiler anlattığım içerikler sürekli değişen bilgiler, örneğin nüfus konusunu anlatıyorum, ama 2016 yılının nüfusu verilmiş, en yakın olan 2019 ya da 2020 içeriklerine bakarım, güncel oldukları için. Örneğin; ithalat ihracat konusunda en çok ihracat ya da ithalat yaptığımız ülkeler sürekli değişebiliyor politik ilişkilere göre, bu yüzden çocuğa anlatırken de bunun en son verileri yansıtması gerekiyor.”* Ö1’in ifade ettiği gibi özellikle sosyal bilgiler dersinde konu ve örneklerin güncelliği oldukça önemlidir. Paylaşılan bilgi ve grafiklerin en son verileri yansıtması, öğrencinin konu ile ilgili yeni istatistiklere dayalı olarak yorum yapmasını ve geçerli çıkarımlarda bulunmasını sağlayacaktır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında da kazanımların gerçekleştirilmesinde güncellik ve sosyal bilgiler eğitiminin temel ilkelerinin dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca kazanımlarla ilgili güncel ve tartışmalı konuların farklı teknikler kullanılarak ve birbirleriyle ilişkilendirilerek sınıflara taşınabileceği belirtilmiştir.

Öğretmenlerin EBA İçeriklerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Analizler

Grafik 1. EBA içeriklerine yönelik görüşler

Grafik 1’de görüldüğü üzere görüşme yapılan öğretmenlerin çoğunluğu EBA’da bulunan içeriklerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler mevcut içeriğin de özellikle düzey açısından geliştirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Covid-19 pandemisi ile başlayan uzaktan eğitim döneminde EBA’daki içeriğin geliştirildiği, öncesinde ise içeriğin tamamen yetersiz olduğu yönünde görüşler vardır. Ayrıca EBA’nın derslerde kullanımı sırasında işlenen konuyu tamamen öğretebilecek nitelik ve nicelikten yoksun olduğu belirtilmiştir. Özellikle kapsam açısından iyileştirilmiş videolar ve görüntü kalitesi açısından yüksek olan haritaların eklenmesi öğretmenler tarafından beklenmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA’daki içerik durumuna ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

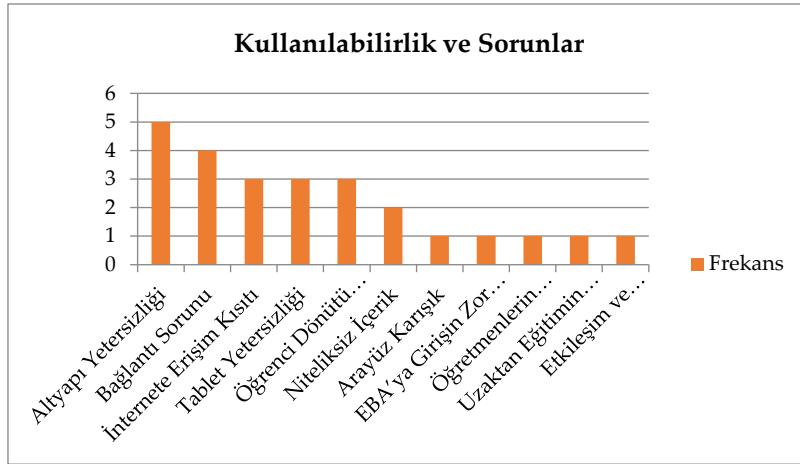
“Aradığım konularda içerik bulabiliyorum ama yeterli olduğunu düşünmüyorum. Videolar ya da etkileşimli içerikler sınırlı sayıda, çocuk çok seviyor onun devamını da izlemesi lazım, onunla ilgili başka şeylerde görmek istiyor. Fakat 1, 1,5 dakikalık zaten kısa olan içerikler konuların çocukların kafasında tam netleşmesini sağlayamıyor. Bu yüzden farklı ünite ve konuları kapsayan içerikler üretilebilir.” (Ö1) *“İçerikler maalesef yetersiz. Basit ve öğrenci seviyesine uygun değil. 7. sınıf öğrencisi için hazırlanmış içerik ilkökul düzeyinde gibi anlatılmış ya da görselleştirilmiş. Konuların birçoğu için içerik var ama bu içerikleri temel alarak bir konuyu tamamen EBA’ya bağlı olarak işlemek imkânsız.”* (Ö2) Alıntılardan da anlaşılacağı üzere öğretmenler EBA’da yer alan içeriklerin yetersiz olduğunu, bir konuyu tamamen öğretebilecek kapsam ve çeşitlilikte olmadığını, içeriklerin basit olduğunu

ve öğrenci seviyesine uygun olmadığını düşünmektedirler. Ö2'nin belirttiği: "bir konuyu tamamen EBA'ya bağlı olarak işlemek imkânsız" ifadesinden yola çıkılarak EBA'da bulunan içeriklerin bir başka kaynağa bağlı kalmadan tek başına bir konuyu öğretmede yetersiz olduğu söylenebilir. Ayrıca içeriklerin basit olması ve öğrenci seviyesine uygun olmaması öğreticiliği önemli oranda etkilemektedir. Özellikle video materyallerinin kapsam ve öğreticilik açısından yetersiz olduğu, bu durumun öğretim sırasında öğrenci ilgi ve motivasyonunu düşürdüğü anlaşılmaktadır.

Ö9 konu ile alakalı şu ifadeleri kullanmıştır: "Çok yeterli olduğunu söyleyemem. Kütüphaneye özellikle çok fazla kullanıcı dosya yüklediği için bunu bir kategorize etme konusunda sanırım sıkıntı yaşıyorlar. Güncel olmayan çok içerik var, günün şartlarına uymayan abartılı anlatımların olduğu içerikler var. Kütüphane içeriği çok karışık açıkçası onların bir elden geçmesi gerekiyor." Ö9'un belirttiği, öğretmenlerinde sisteme yükleme yapması ile bir sınıflandırma kategorize etme probleminin oluştuğudur. Bazı içeriklerin güncel olmaması da ayrı bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Bu içeriklerin özellikle incelenip güncellenmesiyle EBA dijital eğitim platformu kullanımının daha kolay ve etkili olacağı düşünülmektedir.

İçeriğin yeterli olmadığı yönünde görüş bildiren Ö7 bunu şu sözler ile dile getirmiştir: "İçerik yeterli değil, yüz yüze eğitimdeki EBA ile salgın dönemindeki EBA arasında çok fark var, gelişme var ama ben yeterli bulmuyorum. Eskiden diğer uygulamaları kullanırken şimdi EBA'yı daha çok kullanıyorum." EBA'nın Covid-19 salgını döneminde yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçilmesiyle önemli bir gelişme kaydettiğini görüşme yapılan öğretmenlerin çoğu ifade etmiştir. Önceleri farklı platformları kullanan öğretmenler EBA'da yaşanan gelişme ve iyileştirmeler sonucunda daha çok EBA'yı kullanmaya başlamışlardır. Bir öğretmen salgın döneminden önce EBA'nın sadece adından haberdar olduğunu salgın sonrasında ise EBA'yı düzenli bir şekilde kullanmaya başladığını ifade etmiştir. Dünyada yaşanan Covid-19 pandemisi ve alınan karantina önlemleri neticesinde uzaktan eğitim araç ve uygulamalarının önem kazandığını ve dolayısıyla ülkemizde dijital eğitim platformu olarak geliştirilen EBA'nın bilinirliğinin, yani popülaritesinin arttığını söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimde EBA'nın Kullanılabilirliği ve Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Analizler

Grafik 2. Uzaktan eğitimde EBA kullanılabilirliği ve yaşanan sorunlar

Grafik 2'de görüldüğü üzere öğretmenler uzaktan eğitim süreci için EBA'nın kullanılabilirliği ve yaşanan sorunlara yönelik çeşitli görüşler bildirmiştir. Öğretmenler sırasıyla; altyapı yetersizliği, bağlantı sorunu, internete erişim kısıtı, tablet yetersizliği, öğrenci dönütü azlığı ve niteliksiz içerik ifadelerini sıklıkla kullanmıştır. Bu görüşlerin yanı sıra öğretmenler, arayüzün karışık, EBA'ya girişin zor olması, öğretmenlerin puan toplamaya odaklanması, uzaktan eğitimin maliyetli olması ve etkileşim ve uygulama yapılamaması sorunlarını dile getirmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde yaşanan sorunların çoğunun

teknik nedenlerden kaynaklandığı görülmektedir. Öğretmenlerin sıklıkla belirttiği altyapı yetersizliği, bağlantı sorunu ve internete erişim kısıtı gibi sebepler iç kaynaklı, yani platform kaynaklı değil, dış kaynaklı sorunlardır. Yani EBA'nın içerik ve uygulamaları ile ilgili değil, teknik ve genel sorunlardır. Bu da öğretmenler tarafından görüşmelerde zaman zaman ifade edilen uzaktan eğitim sürecinde EBA'da içerik anlamında yaşanan gelişmenin doğruluğunu teyit etmektedir.

Tüm bu gelişmelerle birlikte “niteliksiz içerik” sorunu oluşmuştur. Öğretmenlerin platforma yüklediği bazı içerikler içerik kalitesi anlamında yeterli değildir ve platformun karmaşık hâle gelmesine sebep olmuştur. Dünya genelinde yaşanan Covid-19 pandemisi eğitim öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitim yoluyla yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Eğitim sistemimiz, FATİH Projesi ile dijital eğitim yolunda önemli bir adım atmış ve günümüze gelindiğinde ihtiyaçları büyük ölçüde karşılayabilecek seviyeye ulaşmıştır. Pandemi döneminde özellikle sürekli geliştirilen uzaktan eğitim altyapısı ve EBA eğitimin belkemiğini oluşturmuştur. Bu sayede EBA'nın popülaritesi ve bilinirliğinin arttığını ve çok önemli bir görev üstlendiğini ifade edebiliriz. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreci için EBA'nın kullanılabilirliği ve yaşanan sorunlara ilişkin ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“En büyük sorun bağlantı sorunu, çok güzel bir altyapı ama bu altyapının zenginleştirilmesi gerekiyor. Bir anda bütün ülkedeki öğrenciler girmeye çalışınca ister istemez sistem çöktü, böyle olunca başka uygulamalara yöneldik. Zoom, Skype, Google Meets gibi, onlardan rahatlıkla girebildik, en büyük sorun bağlantı sorunu uzaktan eğitimde bunun kesinlikle halledilmesi gerekiyor.” (Ö3) *“İlk zamanlarda yoğunluktan EBA'ya girişler sıkıntılıydı, sonraları işin içine Zoom girince biraz rahatladı. Fakat ilk zamanlar hem öğrenciler hem de biz EBA'ya girişte bayağı sıkıntı yaşıyorduk. Altyapı ve bağlantı sorunları vardı Zoom ile bağlantılı olunca artık bu sorunları yaşamıyoruz.”* (Ö4) Yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçildiği ilk dönemde eğitim öğretim faaliyetleri tamamıyla EBA üzerinden yürütülmüştür. Öğretmen ve öğrencilerin yoğun bir şekilde EBA'ya bağlanması sistemsel problemlerin yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Durum böyle olunca alternatif uygulama ve programlar üzerinden eğitim öğretim faaliyetleri sürdürülmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin ifadelerinden de anlayacağımız üzere EBA altyapısının güçlendirilmesi, bağlantı sorunlarının en aza indirilmesi ve internete erişimin en üst düzeyde sağlanması uzaktan eğitimin sürdürülebilmesi için gerekli şartlardır. Özellikle internet konusunda ağ sağlayıcıların geliştirilmesi ve öğrencilerin uzaktan eğitime katılabilmesi için ücretsiz erişim sağlanması bir gereklilik haline gelmiştir. Bunun yanı sıra kırsal bölgelerde yaşayan öğrencilerin de eğitime devam edebilmeleri için internet ve güçlü altyapıya erişimlerinin öncelikle sağlanması gerekmektedir.

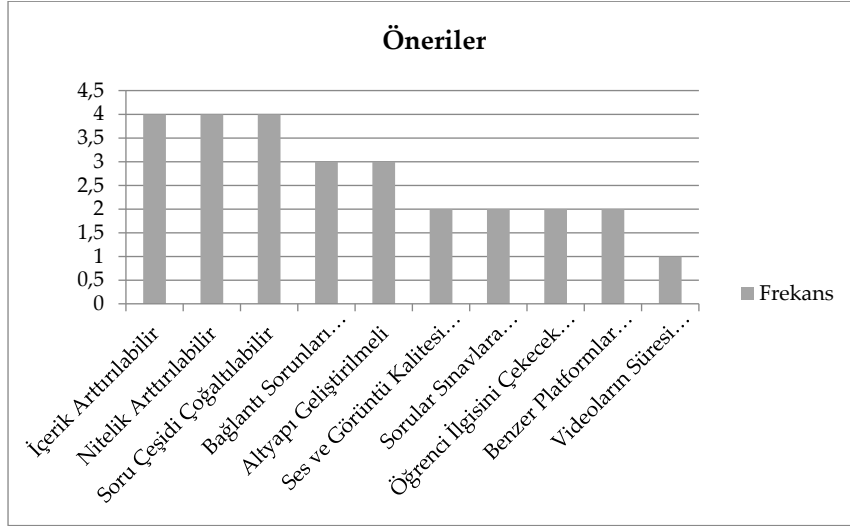
Tablet yetersizliği öğretmenlerin sıklıkla üzerinde durduğu bir başka konudur. Öğrencilere uzaktan eğitim sürecinde kullanmaları için dağıtılan tabletlerin eksik olduğu, tablet ve bilgisayar eksikliğinden EBA'ya bağlanamayan ve dolayısıyla uzaktan eğitime katılamayan birçok öğrenci bulunmaktadır. Bu konu ile ilgili Ö1, *“İlçemizde kaymakamlık ve belediye öncülüğünde tablet verildi fakat tableti olmayan öğrenciler yine babalarının telefonundan giriyor ama internet bittiği zaman giremiyorlar”* ifadelerini kullanmıştır. Ö9 ise, *“EBA'yı herkes kullanabilse EBA çok güzel, bu pandemi sürecinde biz evimizde onlar evinde bir şekilde ders işleniyor fakat birçok sorun ile de karşılaştık. Bunların en başında internet ve tablet problemi var, bütün çocuklara dağıtılmadı tablet sadece belirli öğrencilere gelmiş. Uzaktan eğitim eğer altyapı problemi olmayan bir bölgede yaşıyorsanız çok iyi”* şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitime devam edebilmeleri için öncelikle bilgisayar ve tablete ihtiyaçları vardır. “Milli Eğitim Bakanlığı ihtiyaç sahibi öğrencilere uzaktan eğitim sürecinde bu konuda gerekli desteği vermiştir. MEB tarafından tablet ulaştırılacak olan öğrencilerin ailesinin gelir düzeyi, eğitim alan çocuk sayısı, yüz yüze eğitime devam etme durumu ve özel eğitim gibi hassas durumlar için öncelikle ihtiyaç sahibi öğrenciler belirlenmiştir. MEB verilerine göre, Türkiye'de okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde toplam 18 milyon 241 bin 881 öğrenci bulunuyor” (MEB, 2021). Ülkemizin toplam nüfusu ve öğrenci sayısı göz önüne alındığında uzaktan eğitim sürecinde araç gereç, altyapı ve teknik sorunların yaşanmasının olası olduğu söylenebilir. İhtiyaç ve beklentileri bilerek eksikleri giderme ve uzaktan eğitimi daha etkili kılma yönünde özellikle yüz yüze eğitimin yapılmadığı dönemde önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Niteliksiz içerik konusunda öğretmenler EBA'ya yüklenen bazı dokümanların öğreticiliğinin düşük olmasının kaliteli içerik bulma ve kullanma noktasında sorun oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Bununla ilgili Ö8, "öğretmenlere bırakıldığı için içerisi çöp olmuş durumda, dolayısıyla aradığımı bulamıyorum. Her öğretmen bir şeyler yüklediği için ben mesela bir konu ile ilgili araştırma yapmak istediğimde öğretmenlerin yüklediği videoları görüyorum ama benim istediğim şey bu değil. Öğretmenler okulda yaptıkları etkinlikleri yüklüyorlar bu da benim işime yaramıyor. Ayrıca ara yüzü çok karışık istediğimi kolay bulamıyorum bir sürü gereksiz video var" şeklinde görüş belirtmiştir. Öğretmenler tarafından dosya yüklenmesi ve bunların paylaşımı EBA'nın içeriğinin karışık olmasına sebep olmaktadır. Görüşleri alınan öğretmenlerin bir bölümü anlattığı konu ile ilgili EBA'dan içerik ararken bulamadığını ve vakit kaybettiğini ifade etmiştir. Bu durumun EBA'da iki soruna neden olduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan biri içerik kalitesinin düşmesi, diğeri ise platformun karışık olmasıdır. Bu sorunlar ancak öğretmenlerin yüklediği içeriklerin incelenip kontrol edildikten sonra sisteme kalıcı olarak yüklenmesiyle aşılabilir.

Öğretmenlerin puan toplamaya odaklanması görüşme yapılan öğretmenler tarafından ifade edilen sorunlardan bir diğeridir. Öğretmenlerin puan toplamaya odaklanması yukarıda açıklanan niteliksiz içerik ve ara yüzün karışık olmasına sebep olan önemli bir unsurdur. Bu konu ile ilgili Ö2 ve Ö6 şunları dile getirmiştir: "Öğretmene puan ve EBA'da zaman geçirme zorunluluğu getirilerek oluşturulan baskı EBA'yı aktif ve etkili kullanmanın önüne geçerek puan toplamak için kullanılan bir araç haline dönüştürdü." (Ö2) "Puan olayı devreye girince arkadaşlar puan alabilmek için pek çok içerik paylaşmaya başladılar. Tekrar tekrar paylaşılan dersle alakasız içeriklerle puan yarışı başladı fakat bu kaliteyi düşürdü. Bir ödüllendirme sistemi olabilir ama dediğim gibi gerçek anlamda kullanan öğretmenlerimiz ile." (Ö6) Ö2 ve Ö6'nın uzaktan eğitim ve EBA'da yaşanan sorunlara yönelik ifadesi, EBA kullanımını teşvik etmek için uygulamaya geçirilen puan sisteminin bazı öğretmenler tarafından EBA'yı sadece puan kazanmak için kullanmasının onları EBA'yı aktif ve etkili kullanmaktan uzaklaştırdığını belirtmektedir. Uygulamanın amacı öğretmenlerin EBA kullanımını arttırmak, içerik üretmelerini sağlamaktır. Bunun puan sistemi ile denetlenmesi bazı öğretmenlerin rastgele, düşünmeden, incelemeyen dosya ve içerikleri paylaşmalarına neden olmuştur. Bu durum görüşme yapılan öğretmenlerin de sıklıkla belirttiği, niteliksiz içerik ve arayüzün karışık olması sorunlarının artmasına sebep olmaktadır.

Etkileşim ve uygulama yapılamaması veya uzaktan eğitimin etkileşim ve uygulamaya elverişli olmaması Ö5 tarafından şu sözlerle ifade edilmiştir: "Sınıf içinde derslerde oyunlar filan uyduruyorduk, bu biraz doğaçlama gelişen bir durumdu, fakat oyunları uzaktan eğitimde yapamıyorum." Yüz yüze eğitim ve sınıf ortamında yapılması mümkün olan bazı etkinlik ve oyunların uzaktan eğitimde yapılması olanaklı değildir. Çocuklar derslere aktif olarak katıldıklarında, yaparak ve yaşayarak öğrendiklerinde hem eğleniyor hem de öğreniyorlar. Özellikle temel eğitimde öğretmenler tarafından planlanan bazen de doğaçlama yapılan etkinlik ve oyunlar çocukların ilgisini daha fazla çekmektedir. Görüşme yapılan öğretmenlerden bazıları uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini tutmadığını, hem öğrenciler hem de öğretmenler için yüz yüze eğitimin daha faydalı ve kalıcı olduğunu belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimde öğrenciyi kontrol etmenin, dikkatini toplayabilmenin zor olduğunu deneyimlemişlerdir. Sınıfta öğretmenin sınıf yönetiminin ve kontrolünün uzaktan eğitime nazaran çok daha kolay olduğunu düşünmektedirler. Uzaktan eğitimin ilkökul ve ortaokul çağında olan küçük yaş grubu öğrenciler için pek elverişli olmadığını düşünmektedirler. Öğrencilerin sınıf içi yaşantılarda edindiği motivasyon ile bilgisayar karşısındaki motivasyonlarının eşit olması beklenemez. Özellikle okula yeni başlayan çocuklar rehber ve yönlendirici olarak öğretmenin varlığını aramaktadırlar. Covid-19 pandemi döneminde derslerin uzaktan eğitimle yürütüldüğü zamanlarda uzaktan eğitimin dezavantajlarından en fazla etkilenen öğrenciler ilkökul düzeyindeki öğrenciler olmuştur. Yeniden başlayan yüz yüze eğitim döneminde oluşan farkı kapatmak ya da en aza indirebilmek için öğretmenler öğrenci başarısını arttıracak uygulamalara yönelmelidirler. Sınıf içinde yapılan etkileşimli etkinlik ve oyunların arttırılması bu yönde atılacak adımlardan biri olabilir.

Öğretmenlerin EBA'nın Gelişimi İçin Önerilerine İlişkin Görüşme Analizleri

Grafik 3. EBA'nın gelişimi için öğretmen önerileri

Grafik 3'te görüldüğü üzere öğretmenler EBA'nın gelişimi ve niteliğinin artırılması için çeşitli önerilerde bulunmuştur. Bu öneriler; sırasıyla, "içerik arttırılabilir", "nitelik arttırılabilir", "soru çeşidi çoğaltılabilir", "bağlantı sorunları çözümlenmeli" ve "altyapı geliştirilmeli" şeklindedir. Bu ifadelerin yanı sıra öğretmenler; ses ve görüntü kalitesi geliştirilmeli, sorular sınavlara yönelik olmalı, öğrenci ilgisini çekecek içerikler olmalı, benzer platformlar örnek alınmalı ve videoların süresi atırılabilir ifadelerini kullanmışlardır. Yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenler çoğunlukla EBA'daki içeriklerin az olduğu, içeriğin artırılması gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir.

EBA'nın gelişimi için öğretmenlerden gelen bir başka öneri niteliğin ve soru çeşidinin artırılmasına yöneliktir. Öğretmenler tarafından yüklenen bazı içeriklerin birbirinin tekrarı olduğu ve kalitenin düşük olduğu, bunun yerine profesyonel içeriklerin yüklenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Çoğunlukla belirtilen bağlantı sorunları ve altyapının geliştirilmesi ifadeleri EBA'nın teknik konularda iyileştirmeye gereksinim duyduğunu göstermektedir.

EBA'da bulunan içeriklerin ve bu içeriklerin niteliğinin artırılması gerektiğini düşünen Ö1 şu ifadeleri kullanmıştır: "Daha fazla farklı içerik yüklenebilir, içeriklerin niteliği arttırılabilir, süresi arttırılabilir, ölçme değerlendirme uygulamaları çeşitlendirilebilir." İçeriğin ve niteliğin artırılmasının gerekliliği öğretmenler tarafından her fırsatta dile getirilmiştir. Pandemi döneminde içerik anlamında her ne kadar iyileşmeler olsa da nitelik konusunda öğretmenlerin puan kazanma endişesiyle içerik paylaşımları kalitenin düşmesine sebep olmuştur. Konu ile ilgili olarak Ö4, "teknolojiyle çok daha uyumlu olması gerektiğini ve daha profesyonel içeriklerin olması gerektiğini düşünüyorum. EBA'da internetten alınmış 2 sayfalık özetlerin dahi yer aldığını görüyoruz. Daha profesyonel, daha eğitim teknolojilerine uygun içerikler olması iyi olur, o zaman bizde çok daha yoğun bir şekilde kullanırız" ifadesini kullanmıştır. Ö4, "daha profesyonel, daha eğitim teknolojilerine uygun içerikler" sözüyle nitelik olarak daha yüksek, interaktif ve etkileşimli olan içeriklerin EBA'da daha fazla yer alması gerektiğini ifade etmiştir.

Öğretmenler EBA platformunun gelişimi için soru sayısı ve çeşidinin artırılması gerektiğini düşünmektedirler. EBA'nın ders içinde ve dışında ölçme değerlendirme için daha fazla kullanılıyor olması platformda bulunan soruların yani test, alıştırmaya ve sınavların çeşitliliğinin artırılmasını gerektirmektedir. LGS'ye hazırlanan öğrenciler için özellikle soru hazırlanması ve bu soruların sınav sistemine yönelik olması gerektiği görüşme yapılan öğretmenlerin beklentileri arasındadır. Konu ile ilgili olarak Ö3, "8. sınıflara yönelik soru içerikleri zenginleştirilmeli. 3 boyutlu içerikler çok etkili, bunun diğer konularda da yapılması yerinde olur" şeklinde görüş bildirmiştir. Ö10 ise, "çocuklar için daha fazla etkinlik ve soru hazırlanabilir, örneğin bazı illerin Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge büroları 8. sınıflara özel çalışma kâğıtları oluşturdu. EBA'daki sorular

çok basit düzeyde yeni ve kaliteli sorular oluşturulursa bizlerde öğrencileri oldukça pahalı satılan yayınevlerinin kitaplarına yönlendirmeyiz" ifadelerini kullanmıştır. Öğretmenler ayrıca öğrenci ilgisini çekecek, merak uyandıracak içeriklerin platforma eklenmesini, sosyal medya uygulamaları (Facebook, Instagram, Youtube vb.)'nin içeriklerine atıf yapılmasını önermektedirler. Ö2, "EBA'da öğrencinin okul, ders ve not algısını değiştirecek, Instagram, Facebook gibi ilgi çekecek içerikler olmalı" ifadesini kullanmıştır. Sosyal medya uygulamaları ve video paylaşım siteleri hemen her yaştan bireyin kullandığı ve vakit geçirdiği platformlardır. Öğrencilerin ilgisini çeken bazı uygulama ve içeriklerle bütünleştirilmiş materyallerin EBA'da yer alması platformun kullanımını ve etkinliğini arttıracaktır.

Ses ve görüntü kalitesinin iyileştirilmesi ve videoların kapsam ve süre olarak geliştirilmesini öncelikli olarak beklediğini belirten Ö8 konu ile ilgili olarak sözlerine şu şekilde devam etmiştir: "Öğretmenlerin derslerinde yapmış oldukları etkinlikler ya da içerikler yeterli kalitede olmuyor, kendi kameralarını kullandıkları için ses olarak kötü oluyor ya da kapsam geçerliliği olarak çok iyi durumda olmuyor. Benim EBA'dan beklediğim şey alanında uzman kişilerin toplanıp ses olarak, görüntü olarak, kapsam geçerliliği olarak, animasyon grafik olarak, görsel olarak konuları tam ifade eden videolar yüklemeleri ve parça parça videoların yanında içeriği tam yansıtan bütüncül videolar olmalı." Öğretmenler ses ve görüntü kalitesinin iyileştirilmesini hem mevcut içerikler için hem de uzaktan eğitimde canlı dersler için beklemektedirler. Canlı derslerde ses ve görüntü kalitesi anlık olarak mevcut internet bağlantısından ve altyapının kalitesinden etkilenmektedir. Ö8 EBA'da her sınıf düzeyi için hazırlanmış ünite ve konuları tam içeren profesyonel anlatımların olmasını beklemektedir. İfadesinde de belirttiği şekilde içeriklerin ses, görüntü, kapsam ve grafik olarak özenle hazırlanması gerektiğini düşünmektedir.

Benzer platformların örnek alınması öğretmenlerin dile getirdiği önerilerden bir başkasıdır. Konu ile ilgili olarak Ö7: "Eksikliklerin dikkate alınması lazım, ben Morpakampüsü çok kullanıyorum, mesela Okulistik var, Morpakampüs bu konuda çok iyi, haritaların olduğu bir bölüm yapılmış çok güzel, açıp 3 boyutlu olarak gösterebiliyorsunuz. Zaten çağ dijital çağ, alternatif uygulamalar çok iyi incelenmeli, içerik anlamında daha fazla geliştirilmesi gerekiyor" ifadelerini kullanmıştır. Morpakampüs, Okulistik, Vitamin gibi uzaktan eğitim platformlarının içerik, materyal ve uygulamalarının incelenip EBA'ya uyarlanması beklenmektedir. Vitamin'in bazı içerikleri EBA'da yer almaktadır. Öğretmen görüşlerinde belirtilen diğer platformların uygun içeriklerine de EBA'da yer verilmesi beklenmektedir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA dijital eğitim platformunun öğretimde kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere yapılan öğretmen görüşmelerinden ulaşılan sonuçlara göre, öğretmenler EBA'yı derslerde çoğunlukla ya da ara sıra kullanmaktadırlar. Yeşilyurt'un (2019) yaptığı çalışmada da sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun öğrenme ve öğretme sürecinde EBA'dan yararlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Öner'in (2017) yaptığı çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'yı derslerde etkin bir şekilde kullandığı belirlenmiştir. İnanoğlu'nun (2019) araştırmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'yı 5. sınıftan 8. sınıfa her sınıf seviyesinde derslerde kullandığı belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri sınıf düzeyi fark etmeksizin eğitim teknolojisi aracı olarak EBA dijital eğitim platformunu kullanmaktadır. Demir vd. (2018) tarafından yapılan çalışmada ise ortaokul ve liselerde EBA kullanım oranının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin derslerde EBA platformundan daha sık yararlanabilmeleri için sınıflarda internet bağlantısının olması ve bu bağlantının güçlü bir şekilde sağlanması gerekir. Ayrıca bu konuda köy, ilçe ve il merkezleri arasında farklılıklar oluşabilmektedir. Gelişen teknoloji ve araç gereçlerin bu farklılıkları en aza indirmek için kullanılması eğitim öğretim kalitesinin artmasını ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlayacaktır. Hem yüz yüze eğitimin devam ettiği dönemlerde hem de uzaktan eğitimin yapıldığı zamanlarda derse yardımcı bir kaynak olarak öğrencilerin EBA platformuna bağlanabilmeleri ve

platformu tüm materyal ve uygulamaları ile aktif bir şekilde kullanabilmeleri için bilgisayar, tablet ve internet bağlantısına ulaşabilmeleri en temel zorunluluktur.

Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA platformunu tekrar/pekiştirme/özetleme ve ölçme-değerlendirme amacıyla sık sık, konu anlatımı, dersi monotonluktan çıkarma ve derse hazırlık amaçları için ara sıra kullanmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'yı ders anlatımı ve öğretiminden daha çok, dersi destekleyici bir unsur, öğretimi kalıcı hâle getirmek için bir araç, derse yardımcı bir kaynak olarak kullanmaktadır. İnanoğlu'nun (2019) çalışmasında da araştırmamızın bulgularına benzer şekilde sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'yı derslerin sonuç ve değerlendirme aşamasında öğrenme eksiklerini belirlemek için sık kullandığı belirlenmiştir. Elde edilen veriler Kartal'ın (2017) çalışmasında yer alan sonuçlar ile de benzerlik gösterir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin büyük bölümünün EBA'yı dersin sonunda soru çözmek ve değerlendirmek amacıyla kullandığı görülmüştür. Kana ve Aydın'ın (2017) araştırmasında öğrenci ve öğretmenlerin EBA'yı dersin sonunda test çözmek amacıyla kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Timur vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin EBA platformunu konu tekrarı, test çözme ve ödev yapma amacıyla kullandığı belirlenmiştir.

Öğretmenlerin EBA kullanım amaçlarından bir diğeri dersi monotonluktan çıkarmaktır. Öğretmenler sınıf içinde dersin etkililiğini arttırmak, öğrenci ilgisini çekmek için eğitim teknolojisi araçlarından yararlanmaktadırlar. Kartal'ın (2017) yürüttüğü çalışmada EBA'nın ders anlatım sırasında kullanımının öğrencinin derse ilgisini arttırdığı araştırmaya katılan öğretmenlerin önemli bir kısmı tarafından belirtilmiştir. EBA'da bulunan ve çocukların birden fazla duyu organını kullanarak öğrendiği içerikler öğrencilerin hem konuya olan ilgisini arttıracak hem de öğrendiği konuyu daha iyi öğrenmesini sağlayacaktır. EBA'nın temel amacı eğitimi teknoloji ile buluşturup teknoloji ve bilimin imkanlarından faydalanarak farklı, zengin ve eğitici içerikler sunarak eğitimin kalitesini yükseltmek, öğrencilerin öğrenme düzeyini arttırmaktır. Öğretmenler sınıflarında dersi planlarken, konunun ve öğrencilerin ihtiyacına göre hareket etmektedirler. Çakmak ve Taşkıran'ın (2017) araştırmasında ise, EBA kullanılarak işlenen dersler sayesinde anlatım odaklı ve ezberci anlayıştan çıktığı ve öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesine olanak tanındığı sonucu çıkmıştır. Araştırmacılar, EBA'nın öğrencilerin derse olan ilgisini arttırdığını bu sebeple sınıf yönetiminin de kolaylaştığını ifade etmişlerdir. Araştırmamızda da EBA'nın sınıf yönetimine olumlu etkilerinin olduğunu gösteren bulgular mevcuttur. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin gelişen EBA içeriklerini sınıf içinde konu anlatımlarında kullanması öğretim sürecini olumlu etkileyecektir. Öğrencilerin ilgisini çeken içerik ve materyallerin düzenli bir şekilde sınıf içinde kullanımı dersin verimliliğini yükseltecektir. Sosyal bilgiler dersi içeriklerinin EBA ile öğretimi, tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi konularının, ezberci anlayıştan uzaklaşmasını, etkileşimli öğretimi sağlayacağı beklenir. Konu anlatımlarının farklı materyal, araç gereç ve uygulamalardan destek alınarak işlenmesi öğretimin etkililiği ve bilginin kalıcılığı üzerinde etkilidir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'da en fazla kullandığı öğretim materyalleri incelenmiş, video ve görsellerin daha sık kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Dijital eğitim ortamları görselleştirme üzerine kurulduğundan dergi, kitap gibi yazılı materyaller pek tercih edilmemektedir. Kitap ve dergiler daha çok öğrenci ve öğretmenler tarafından kaynak olarak görülmektedir. Ölçme değerlendirme için daha fazla kullanılan EBA'da en fazla kullanılan ölçme değerlendirme materyalleri tarama testleri, alıştırma ve merkezi sınav denemeleridir. EBA bölüm ve materyalinin kullanımları sınıf içinde ve dışında farklı şekillerde tercih edilmektedir. Video ve görseller etkileşim açısından daha güçlü oldukları için EBA'nın sınıf içi kullanımlarında en fazla tercih edilen öğretim materyalleridir. Test, alıştırma ve denemeler ise hem konu sonunda dersi tekrar etmek, öğrenilenleri pekiştirmek hem de ev ödevi olarak kullanıldıklarından en fazla kullanılan ölçme değerlendirme materyalleridir.

EBA materyali seçiminde öncelik verilen kriterler değerlendirilmiş, kazanıma uygunluk, görüntü kalitesi, öğrenci ilgisi, güncellik, öğrenci seviyesine uygunluk ve görsellerle destekleme kriterlerinin yer aldığı, süre ve sınıf düzeyine uygunluk kriterlerinin materyal seçiminde öncelik verilen kriterler arasında yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kazanım, bir ünite veya konunun sonunda ulaşılması hedeflenen temel amaçtır. Bu

sebeple EBA öğretim ve ölçme değerlendirme materyali seçiminde dikkat edilen temel unsur materyalin ilgili kazanımlara ulaşmada ne kadar başarılı olacağıdır. Bir konunun öğretiminde odak noktası kazanım olduğu gibi materyal seçiminde de öğretmenlerin referans noktası yine kazanımlardır. Burada üzerinde durulması gereken konu kazanımların türü yani öğrencilerde gelişmesi istenen yetkinliklerdir. Köde (2020) yaptığı araştırmada araştırmamızın sonuçlarına benzer sonuçlara ulaşmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları materyallerin seçiminde etkili olan faktörler incelenmiş, öğretim hedefleri, öğrenci özellikleri ve araç özelliklerine göre materyal seçildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin EBA'da bulunan içeriklerin yeterlilik durumuna ilişkin görüşleri analiz edilmiş ve içeriğin yeterli olmadığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin büyük bir kısmı içeriğin yeterli olmadığını, mevcut içeriğin de özellikle düzey açısından geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Öğretmenler, Covid-19 pandemisi ile başlayan uzaktan eğitim döneminde EBA'daki içeriğin geliştirildiğini, öncesinde içeriğin tamamen yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca EBA'nın derslerde kullanımı sırasında işlenen konuyu tamamen öğretecek nitelik ve nicelikten yoksun olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri ayrıca, EBA'da yer alan içeriklerin bir konuyu tam olarak öğretecek kapsam ve çeşitliliğe sahip olmadığını, içeriklerin basit ve öğrenci seviyesine uygun olmadığını düşünmektedirler. MEB'in 2023 eğitim vizyonu'nda, EBA üzerindeki içerik havuzunu genişletmek üzere ulusal ve uluslararası yayıncılardan yenilikçi dijital kaynakların temin edileceği belirtilmiştir (MEB, 2021). Böylelikle EBA içeriklerinin güncelleneceği ve önemli oranda gelişeceği beklenmektedir.

Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinden EBA'nın iyileştirilmesi ve daha etkili kullanılabilmesi için öneriler alınmıştır. EBA'nın geliştirilmesi için öğretmenlerin önerileri arasında sıklıkla ifade edilenler; altyapının iyileştirilmesi, bağlantı sorunlarının çözülmesi, içeriğin zenginleştirilmesi, soru çeşidinin çoğaltılması, internet hızının yükseltilmesi ve platformun güncellenmesidir. Bu doğrultuda EBA platformunun teknik yapısına ilişkin sorunlara dair çözüm önerilerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin EBA'da yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri benzerlik gösterir. Dijital eğitim platformlarının en sık karşılaştığı sorunlar genel olarak teknik sorunlardır. Altyapı ve bağlantı sorunlarının sürekli yaşanıyor olması platformun kullanılabilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Eğitim planlayıcıları ve dijital eğitim platformu geliştiricilerinin üzerinde durması gereken konu, teknik sorunlar ve bu sorunlara dair geliştirilecek aksiyonlardır. EBA'ya dair sorunlar ve önerilerin iki farklı ayırım noktası vardır. Bunlardan birincisi EBA'nın içerik ve uygulamaları ile ilgili, diğeri ise internet ve bağlantı sorunları gibi dış kaynaklı olanlardır.

Konu ile ilgili literatürde bulunan benzer araştırmalardan Yeşilyurt'un (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenleri daha çok "içerikler ve etkinlikler artırılmalı" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler her konu ile ilgili içerik bulamadıklarını, bazı içeriklerin güncel olmadığını, konulara özgü etkinliklerin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmamızda da öğretmenler tüm ünite ve konularla ilgili içerik ve etkinliklerin artırılmasını önermektedirler. İnanoğlu'nun (2019) çalışmasında ise EBA'da bulunan görsel sayısının artırılmasının gerekli olduğu en çok belirtilen düşünce olurken, etkinliklerin ilgi çekiciliğinin artırılması çok tekrar edilen bir diğer görüş olarak öne çıkmıştır. Benzer şekilde araştırmamızda da öğretmenler materyallere ait nitelik ve niceliğin artırılmasını ve öğrenci ilgisini çekecek içeriklerin geliştirilmesini önermişlerdir.

EBA ile ilgili sorunlar ve bu sorunlara ilişkin öneriler değerlendirildiğinde, eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamadan sürdürülmesi ve ihtiyaç olduğu zamanlarda uzaktan eğitim yoluyla başarılı bir şekilde devam edebilmesi için öğretmen görüşleri doğrultusunda gerekli çalışmalar yapılmalıdır. EBA ile ilgili sorunların MEB YEĞİTEK (Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) ve ilgili birimlerinin yapacağı çalışmalar ile çözümü sağlanmalıdır. İnternet ve bağlantı sorunlarının giderilmesi ve uzaktan eğitim altyapı ve kalitesinin artırılabilmesi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının toplumu bilgi toplumuna dönüştürme yolunda gerekli temel unsur ve hizmetler istenilen hız ve kalitede kesintisiz olarak sunması, bilgi ve iletişim altyapılarının oluşturulması ve geliştirilebilmesine bağlıdır. Bu çerçevede ilgili

bakanlığın belirlemiş olduğu hedefler; internet okuryazarlığının arttırılması, internet erişiminin yaygınlaştırılması, bilgi ve iletişim hizmetlerinin ucuzlatılması, uydu hizmetlerinin geliştirilmesi vb. şeklindedir. Bu hedeflerin ve hizmetlerin hayata geçirilmesi birçok alanı olduğu gibi eğitimi de önemli ölçüde geliştirecektir. EBA'nın dış kaynaklı sorunlarının en aza indirilmesiyle öğretimin kalitesi ve dijital eğitimin etkinliği artacaktır.

EBA'nın etkili kullanımı için sosyal bilgiler öğretmenlerinin meslektaşlarına yönelik önerileri arasında, EBA planlaması yapmaları, EBA'yı daha aktif kullanmaları, içerik paylaşımı yapmaları, EBA'dan ödev vermeleri, öğrencileri EBA kullanımına teşvik etmeleri, EBA'dan meslektaşları ile bilgi paylaşımı yapmaları ve yeniliğe açık olmaları gibi öneriler de yer almaktadır. EBA materyallerini gelişigüzel kullanmak yerine EBA planlaması yapmak öğretmenlere zamanı etkili kullanma fırsatı sağlayacaktır. Öğretmenlerin EBA'yı öğretimde daha sık kullanmaları ve öğrenci ve öğretmenlerin kullanabileceği kaliteli içerikler geliştirmeleri EBA dijital eğitim platformunun gelişmesini sağlayacak ve öğretimdeki etkisini yükseltecektir.

Kaynakça/Reference

- Açıkalın, M. (2010). Exemplary social studies teachers use of computer-supported instruction in the classroom. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 9(4), 66-82.
- Açıkalın, M., & Duru, E. (2005). The use of computer technologies in the social studies classroom. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 4(2), 18-26.
- Alabay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Alkan, C. (2011). *Eğitim teknolojisi* (8. baskı). Anı Yayıncılık.
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal bilimlerde içerik analizi: Teknikler ve örnek çalışmalar* (3. Baskı). Siyasal Kitabevi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. baskı). Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri – Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* [Qualitative inquiry – research design – Choosing among five approaches] (M. Bütün, & S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Siyasal.
- Çakmak, Z., & Taşkıran, C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin perspektifinden eğitim bilişim ağı (EBA) platformu. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (9), 284-295.
- Demir, D., Özdiñç, F., & Ünal, E. (2018). Eğitim bilişim ağı (EBA) portalına katılımın incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 407-422.
- Doney, P. A. (2013). Fostering resilience: A necessary skill for teacher retention. *Journal of Science Teacher Education*, 24(4), 645-664.
- Elliott, M. (2014). *Technology Perceptions of Educational Leaders: A Case Study* [Doctoral dissertation]. University of Phoenix.
- Güven, G., & Sülün Y. (2012). Bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(1), 68-79.
- İnanoğlu, A. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) kullanmak: nasıl ve ne kapsamda?* [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kana, F., & Aydın, V. (2017). Ortaokul öğretmenleri ve öğrencilerinin Eğitim Bilişim Ağı hakkında görüşleri. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 4(13), 1494-1504.
- Kartal, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkındaki görüşleri* [Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Köde, K. (2020). *Öğretmenlerin dijital ve dijital olmayan materyalleri seçim ve kullanım kriterlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kuloğlu, E. K. (2018). *İngilizce öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (Eba) kullanım durumlarının incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). FATİH projesi hakkında. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). 2023 eğitim vizyonu. https://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf.
- Merriam, S., B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. S. Turan, 3. baskı). Nobel. (Orijinal çalışma 2009 yılında yayımlandı.)
- Öner, G. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih dersleri için alternatif bir kaynak: EBA.gov.tr. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (9), 227-257.
- Özel, E. (2013). *Sosyal bilgiler dersi kapsamında yer alan tarih konularının öğretiminde teknoloji kullanımı* [Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Patton, M. Q. (1987). *How to use qualitative methods in evaluation*. (2th ed.). Sage.
- Peck, K. L., & Dorricott, D. (1994). Why use technology? *Educational Leadership*, 51(7), 11-14.

- Pettersson, F. (2018). On the issues of digital competence in educational contexts-a review of literature. *Education and information technologies*, 23(3), 1005-1021.
- Saklan, H. (2017). *Bazı fen bilimleri öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkındaki görüşleri* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Surjono, H. D. (2015). The effects of multimedia and learning style on student achievement in online electronics course. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 14(1), 116-122.
- Taşyürek, Z. (2017). *Sosyal bilgiler dersinde internet kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, bilgilerin kalıcılığına ve derse karşı tutumlarına etkisi* [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Timur, B., Yılmaz, Ş., & İşseven, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemini kullanmalarına yönelik görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 5(1), 44-54.
- Ünal F., & Er, H. (2017). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde öğretimi zor olan soyut kavramlara ilişkin bilişsel yapılarının incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 6-24.
- Yeşiltaş, E. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimine yönelik geliştirilen bilgisayar yazılımının akademik başarı ve tutuma etkisi* [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yeşilyurt, S. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımına ilişkin görüşleri* [Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research: Design and method* (4th ed.). Sage.
- Yolcu, H., & Bayram, A. (2016). Eğitimde teknoloji kullanımı: Fatih projesine eleştirel bir bakış. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 2111-2143.
- Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2017). The relation between 21st-century skills and dijital skills: A systematic literature review. *Computers in human behavior*, 72, 577-588.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Digital technologies are being used in the field of educational sciences as a result of information technologies' advancements making information easier to obtain, disseminate, and share. The Ministry of National Education (MoNe) has created multiple programs to ensure digitization in education in light of improvements in technology in Turkey's education sector and the rest of the globe (MEB, 2017). Since 2014, Turkey has also used the Education Information Network (EBA) digital education portal to break down barriers and improve student performance. The MEB curriculum's material and subjects are published on a website that is appropriate for all grade levels by EBA, which combines education with technology to give access to information at any time and from any location (Alabay, 2015).

A major issue in the 21st century is how to impart knowledge rather than the knowledge itself, as well as how to organize instruction to produce the best level of learning outcomes. One aspect that contributes to improving the quality of teaching is the use of educational technology tools in the classroom to ensure teaching efficacy (Alkan, 2011). The development of digital and 21st-century skills depends heavily on the use of technology in education. The importance of information and technology literacy and digital capabilities have increased as a result of knowledge growth and technological innovation. People in the information society of the 21st century should possess these skills (Pettersson, 2018). It is anticipated that using technology in a computer-based learning environment will improve student comprehension (Surjono, 2015).

In social studies and related courses, the use of digital technologies and educational platforms is crucial. Finding out what teachers think about the Ministry of National Education's EBA digital learning platform will raise awareness for analyzing and improving the current situation. The purpose of the study was to identify the EBA usage habits of social studies teachers as well as their thoughts and recommendations on the subject. What are the social studies teachers' perspectives and assessments of the extent and use of EBA in their in-class and out-of-class activities? is the research's main problem. The following, in order, are the sub-problems developed within the context of the research's goal and main problem:

1. What are the frequency and objectives of EBA use among social studies teachers?
2. How do social studies teachers use EBA in their lessons?
3. Which teaching and assessment materials from the EBA do social studies teachers use?
4. What criteria influence the selection of EBA teaching and assessment materials by social studies teachers?
5. What are social studies teachers' opinions of the EBA content?
6. What are the opinions of social studies teachers on the usage of EBA in online learning and the issues encountered?
7. What do social studies teachers suggest for the development of EBA?

When the studies carried out by the Ministry of National Education in line with its educational goals are examined, it is seen that the principle of "equipping with the skills of the age and the future" is a basic and important assumption. In this context, digital competence and digital skills are of particular importance in today's technology age (Van Laar et al., 2017). Teachers have the greatest responsibility in achieving these competencies and skills (Doney, 2013). Teachers are expected to use technology skillfully and with determination at the appropriate times and places in the classes. In this context, it's critical to assess social studies teachers' EBA knowledge and usage levels as well as their recommendations and opinions in order to meet the necessary objectives. The research is significant and unique because it was conducted in the post-pandemic period, when digitalization is gradually taking shape, as opposed to the research on social

studies teachers' opinions of the EBA digital education platform, which was conducted prior to the Covid-19 pandemic period.

2. METHOD

This study, which aimed to ascertain social studies teachers' thoughts and recommendations regarding the EBA platform, used a descriptive model. In the study, which used a case study as one of its qualitative research designs, the opinions of the teachers were carefully studied. In qualitative research, perceptions and events are determined in a realistic and comprehensive manner using qualitative data gathering techniques like observation, interviewing, and document analysis (Yıldırım & Şimşek, 2013). On the other hand, a case study is an examination of real life, a unique circumstance in modern time and space (Yin, 2009). This research is a case study because it describes a circumstance and identifies situational themes for EBA (Creswell, 2015).

The study group of the research consists of 10 social studies teachers working in schools affiliated to Diyarbakır Provincial Directorate of National Education. The study group was determined by the maximum variation sampling method, which is one of the purposeful sampling methods. A semi-structured interview form created by the researchers was used to collect the data. Descriptive analysis and content analysis techniques were used to analyze the qualitative interviews.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The results of the teacher interviews performed to ascertain the opinions of social studies teachers regarding the usage of the EBA digital education platform in instruction show that teachers either frequently or occasionally utilize EBA in lessons. There must be an internet connection in the classrooms, and this connection must be strong for teachers to use the EBA platform more regularly in classes. Also, there might be variations in this regard between villages, districts, and provincial centers. The quality of education will improve and, educational opportunity equality will be provided by using newly developed technology and methods to reduce these discrepancies.

Social studies teachers usually utilize the EBA platform for repetition, reinforcement, summarization, and assessment and evaluation, but they also use it occasionally to lecture, break up the monotony of the lesson, and prepare for the lesson. Teachers use EBA as an auxiliary resource to support the lesson rather than lecture.

After examining the most popular teaching tools used by social studies teachers in EBA, it was found that videos and visuals were used more frequently. Written resources like books and magazines are not favored because digital learning environments are built around visualization. Screening tests, exercises, and central exam trials are the most frequently utilized assessment and evaluation materials in EBA, which is used primarily for assessment and evaluation.

The criteria that were prioritized in the selection of EBA material were assessed, and it was determined that the criteria for acquisition suitability, image quality, student interest, currency, suitability for student level, and visual support were included, while the criteria for duration and class level were not.

The material of the EBA was found to be inadequate after an analysis of the teachers' perspectives on its adequacy. The majority of teachers claimed that the content is insufficient and that it has to be enhanced, particularly in terms of level. Teachers stated that the prior content was absolutely inadequate and that EBA's content was developed during the distance education era, which began with the Covid-19 pandemic.

Social studies teachers provided suggestions for the research on how to enhance and apply EBA more successfully. The suggestions made by teachers for the development of EBA are as follows: enhancing the infrastructure, resolving connection issues, enhancing the material, expanding the types of questions,

speeding up the internet, and updating the platform. In this perspective, it has been observed that the majority of solution suggestions for issues relating to the technical design of the EBA platform.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 09.03.2020

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 19886

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Bu araştırma 2. yazarın danışmanlığında 1. yazarın yürüttüğü doktora tezinden üretilmiştir. 1. yazarın araştırmaya katkı oranı %60, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %40'dır.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, verilerin toplanması, veri analizi, bulgular, sonuç, tartışma ve raporlaştırma.

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, literatür, sonuç ve raporlaştırma süreçlerinde danışmanlık.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı bulunmamaktadır. Araştırmada yazarlar arasında hiçbir çıkar çatışması bulunmamaktadır.